

Nagekomen bijlage bij rapport: Zwemmen in Geuzenveld-Slotermeer d.d. 10 februari 2010

Bestuurlijke reactie dagelijks bestuur Geuzenveld-Slotermeer en Nawoord rekenkamer

1.1 Inleiding

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam verzond haar concept rapport op 15 januari 2010 met het verzoek aan het dagelijks bestuur van stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer hierop uiterlijk 2 februari 2010 te reageren. Dit met het oog op publicatie van het voorliggend rapport op 10 februari 2010. De rekenkamer heeft de bestuurlijke reactie van Optisport BV op 9 februari 2010 ontvangen. De reactie en het nawoord van de rekenkamer worden in deze bijlage weergegeven.

1.2 Bestuurlijke reactie dagelijks bestuur

De reactie van het dagelijks bestuur luidt als volgt.

Uw in de aanhef vermelde conceptrapport is in goede orde ontvangen. Evenwel de korte tijdsperiode tussen de binnenkomst van uw rapport en de gevraagde definitieve oplevering is er de oorzaak van dat we niet hebben kunnen voldoen aan een ook door ons gewenste bestuurlijke behandeling. Dat betreuren wij.

Conclusies en aanbevelingen: Hoofdconclusie

Op dit moment vindt intensief overleg plaats met de exploitant over de door u gesignaleerde punten die voor verbetering vatbaar zijn. Overigens was dit overleg los van uw rapport al eerder geïnitieerd.

Voordat hierbij op uw bevindingen en aanbevelingen wordt ingegaan hechten wij er aan om de voorziening SPB in de context te plaatsen zoals die door ons wordt gezien.

Een zwembadexploitatie is mede blijkens ervaringen bij andere overheidsinstanties geen sinecure en valt niet altijd te rijmen met een financiële exploitatie waarmee zo min mogelijk gemeenschapsgelden gepaard gaan. Als overheid willen we graag de nodige maatschappelijke doelstellingen behalen en die staan soms op gespannen voet met een optimaal financieel resultaat. Daarbij komt dat overheden weinig expertise in huis hebben om een zwembad te exploiteren en afhankelijk zijn van instellingen die dat wel hebben. Een zeer gering aantal spelers in de markt opereert in dit marktsegment. Optisport de huidige exploitant is daar 1 van.

Om 100% zicht te hebben op het reilen en zeilen van een dergelijke voorziening kan in dit geval het stadsdeel de gehele exploitatie naar zich toe trekken. Dat gaat met de nodige capaciteit, kennis en kosten gepaard. Dit wordt mede gezien eerdere ervaringen door ons niet als een optie beschouwd. De vraag doet zich dan voor hoe met het exploitatierisico om te gaan. De overwegingen aangaande die keuze zijn geredeneerd vanuit marktperspectieven en commerciële overwegingen niet bijster ingewikkeld. De exploitant is bereid het financiële risico van de exploitatie te dragen indien een eventueel overschot ook aan de exploitant toevalt. In de situatie dat het stadsdeel voor de volle 100% zekerheid eist dat alle gemeenschapsgelden ook daadwerkelijk voor het zwembad worden behouden dan wel bij een overschot worden gerestitueerd zal het volledige financiële exploitatierisico ook bij het stadsdeel komen te liggen.

Deze keuze is gradueel, tussenalternatieven zijn denkbaar en worden in de vermelde besprekingen overwogen.

Vanuit een andere benadering kan, en zo redeneert een exploitant, van de output worden uitgegaan. Wat heeft het stadsdeel over voor de gevraagde voorzieningen? Indien de prestaties worden geleverd met de beoogde kwaliteit wordt er aan de vraag voldaan en is de mate van efficiency aan de exploitant. Dit vereist wel inzicht in de doelmatigheid van de exploitatie. Daartoe wordt onder meer de huidige rapportagestructuur in beschouwing genomen en zo nodig herzien.

Bovenstaande staat los van de kosten van onderhoud gesplitst naar eigenaar en huurder. Op basis van een Beheers en Onderhouds Plan (BOP) wordt het onderhoud gestructureerd aangepakt. Er van uit gaande dat de kosten conform het BOP binnen de gegeven periode nodig zijn zullen schommelingen daarin worden opgevangen door een egalisatievoorziening. Met andere woorden, hier dienen in ieder geval geen weglekeffecten van subsidiegelden te spelen.

Los van ook door ons gesignaleerde punten van verbetering kunnen wij ons niet volledig vinden in een eventuele suggestie die kan worden gerelateerd aan de bewering dat het aantal bezoeken vanuit het doelgroepzwemmen te weinig is. Gezien de verdeling van de beschikbare openstellingsuren zijn de doelgroepen ruimschoots vertegenwoordigd. Wel zal meer aandacht worden besteed aan de relatie met het beleid middels doelgroepspreiding. Gedacht wordt aan een jaarlijkse inschrijving van belangstellende instellingen zodat via selectiecriteria wordt voldaan aan de beleidsmatige doelstellingen. De gemeente Zaanstad heeft hiermee al ervaring opgedaan.

Uw punt van zorg over het administratieve onderscheid tussen commerciële en maatschappelijke activiteiten delen wij. Hoewel het aandeel commercieel niet substantieel is te noemen kan in de huidige situatie niet worden bepaald welk bedrag bij het niet halen van het vereiste dekkingspercentage “weglekt”. Dit dient in ieder geval te worden vermeden. Ook de exploitant staat hier niet afwijzend tegenover, alhoewel het de nodige administratieve inspanningen zal vergen.

Het betreft hier een sportvoorziening met een brede uitstraling. Het verzorgingsgebied beperkt zich niet tot de grenzen van het stadsdeel maar ligt ver daar buiten. Zeker als de topsportactiviteiten in aanmerking worden genomen. Ook hier dienen keuzes te worden gemaakt die niet altijd passen binnen de plaatselijke belangen.

Zoals eerder vermeld is op dit moment een werkgroep intensief bezig om tot een voor beide partijen meerjarige acceptabele en werkbaar oplossing te komen. Dit mede gerelateerd aan de liquidatie van de gelijknamige stichting en maatregelen om de financiële lasten meer af te stemmen op een gezonde exploitatie met perspectief naar de toekomst.

Kwaliteit en doelstellingen

Uit uw opmerkingen blijkt het uitgangspunt van de scheiding in abstractie niveau tussen een opdrachtformulering vanuit het stadsdeel (beleid) en de uitvoering door de exploitant. Impliciet geeft dit tevens het te dragen risico weer zoals vermeld in de aanhef. Overigens heeft de locatie meer mogelijkheden dan alleen de “natte” variant. Dit wordt in de genoemde werkgroep nader onderzocht. Op dit moment wordt een deel van het complex ook gebruikt voor fitness activiteiten. Het koppelen van de fitness aan de zwembadactiviteiten is door contractuele verplichtingen nu niet mogelijk gebleken. Een positief effect van het benutten van deze in potentie aanwezige mogelijkheden kan zijn dat er meer financiële middelen kunnen worden ingezet voor maatschappelijke activiteiten. In uw conclusie over de marktpotentie van het zwembad wordt gemeld dat het aanbod als topsportlocatie hier een belangrijke factor is. Dit is merendeels gekoppeld aan verenigingszwemmen. We willen dit dan ook combineren met

het doelgroepzwemmen middels selectiecriteria om zo de relatie met het door ons geformuleerde beleid gestand te doen.

Uitvoering doelstellingen

Ten aanzien van uw opmerkingen over het onderscheid tussen maatschappelijke en commerciële activiteiten verwijzen wij u naar het eerder vermelde. Ten aanzien van het onderhoud kunnen wij melden dat dit ook voor ons een bron van zorg en aandacht is. De basis voor onderhoudswerkzaamheden dient een toegankelijk en verifieerbaar beheers- en onderhoudsplan (BOP) te zijn. Die basis zal met de nieuwe overeenkomst strikt worden gehanteerd. De geldstroom die hiermee gepaard gaat zal sowieso volgbaar moeten zijn. Ook de volgtijdelijkheid in de werkzaamheden zal met het BOP worden afgestemd. Plussen en minnen worden met een daartoe in te stellen voorziening verrekend zodat de gelden die het stadsdeel hiervoor beschikbaar stelt binnen de plaatselijke BV blijft. Voor het eigenaarsdeel zal het stadsdeel zelf de voorziening beheren.

Liquidatie stichting

Wij delen uw mening over de liquidatie van de stichting.

Winstbestemming

Het behalen van winst in financiële termen kan in de meeste gevallen worden gerelateerd aan het te lopen risico. Risico heeft een prijs dan wel raakt in dit geval de mate van expertise. Het betreft tevens een keuze tussen het vrijmaken van capaciteit en expertise door het stadsdeel met de nodige kosten en het uitbesteden van de activiteiten. Bij weinig expertise (een keuze) zal de opdrachtgever een bepaalde output en middels het vigerende beleid gewenste outcome nastreven. Indien dit wordt behaald is het doel bereikt en de klant tevreden. De exploitant is een commerciële onderneming met aandeelhouders en geen non profit organisatie. Zoals vermeld is dit in de huidige onderhandelingen een belangrijk punt van aandacht en wordt er op ‘win win’ basis naar een situatie gestreefd voor een voor beide partijen acceptabele en werkbaar situatie. Een continuïteitsgarantie hoort daarbij. Wij verdedigen het standpunt dat de voor maatschappelijke doeleinden beschikbaar gestelde gelden ook voor dat doel bestemd dienen te blijven. Aanvullend wordt bekeken of er in de vorm van een management fee compensatie kan worden geboden voor de exploitant. Zo blijft er zicht op de gelden die rondgaan binnen de plaatselijk BV Sloterparkbad. In ieder geval zal van een verzakelijking van de relatie met het nieuwe contract sprake zijn. Wij verwachten binnen korte termijn hierover voorstellen van de werkgroep.

Overigens is de huidige regeling waarbij de “winst” wordt afgetopt werkbaar gebleken. Desalniettemin wordt, zoals gesteld, bekeken waar nog voordelen zekerheden en transparantie zijn te behalen voor het stadsdeel. In dat opzicht dient het stadsdeel meer dan voorheen in te zetten op controle elementen middels een adequate rapportagestructuur met periodiek overleg tussen partijen met de exploitatiebegroting en het BOP als basis.

Exploitatietekort

Het leszwemmen, niet te verwarren met schoolzwemmen, wordt georganiseerd door de exploitant zelf en de instellingen die het zwembad huren. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen het reguliere lesgeven, de turbocursussen (binnen korte tijd diplomagarantie) en nacursussen. De dienst maatschappelijke ontwikkeling van Amsterdam heeft voor belangstellenden een turbocursus georganiseerd waarvoor tijd, ruimte en geld noodzakelijk zijn. Er zal wederom met de nieuwe verdeling van het zwembadgebruik over de instellingen naast de doelgroepen ook nadrukkelijk gekeken worden naar de gerelateerde activiteiten waartoe ook het leszwemmen behoort. Tevens is registratie van het daadwerkelijke gebruik onderwerp van overleg. Het aanbrengen van een onderscheid tussen commerciële en maatschappelijke activiteiten is evident. Daarbij spelen de belangen van onderscheidenlijk het stadsdeel en de exploitant een rol. Hierover is al het eea gemeld. Aanvullend kan worden gesteld dat de exploitant streeft naar continuïteit wat wordt bereikt door het binden van

diverse instellingen voor een bepaalde periode. Instellingen die dit profiel niet hanteren zijn wellicht minder aantrekkelijk. Omdat het beleid meer aandacht dient te krijgen in de nieuwe overeenkomst zal dit punt in ieder geval worden meegenomen.

De tarieven passen onzes inziens binnen het stedelijk vastgestelde beleid. Neerwaartse bijstelling is dus, tenzij dwingend voorgeschreven, niet aan de orde. De lijn zal eerder zijn om de tarieven te verhogen in combinatie met een bewuste subsidiering zodat meer gericht kan worden gestuurd in het kader van het vastgestelde beleid.

Aanbevelingen

Uw aanbevelingen worden door ons grotendeels onderschreven zoals ook uit het voorgaande blijkt. Het bestemmen van gemeenschapsgelden voor de maatschappelijk georiënteerde activiteiten is evident. De beweegredenen van een commerciële exploitant om een dergelijke voorziening te exploiteren zijn deels van een andere orde. Uw idee om samenwerking te zoeken met andere stadsdelen en centrale stad nemen wij ter harte. In dit kader past de opschaling in verband met de aanstaande fusie. Wij zullen als gevolg van ons voornemen om de zwembadexploitatie intensief te volgen capaciteit en expertise vrijmaken zodat er te allen tijde een volwaardig gesprekspartner aanwezig is binnen de organisatie.

Het zal duidelijk zijn dat de nieuwe overeenkomst in het teken zal staan van (financiële) transparantie, uitvoering van het beleid, continuïteit, ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden en benutten marktpotentie.

Van uw onderzoeksresultaten en aanbevelingen zullen wij dankbaar gebruik maken om de relatie met de exploitant zo optimaal mogelijk vorm te geven.

1.3 Nawoord Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

De rekenkamer heeft met instemming kennis genomen van de bestuurlijke reactie van het dagelijks bestuur van Geuzenveld-Slotermeer. De rekenkamer constateert dat het dagelijks bestuur de conclusies van de rekenkamer over de exploitatie van het Sloterparkbad grotendeels deelt. In zijn bestuurlijke reactie geeft het dagelijks bestuur een aantal overwegingen weer voor de keuzes die het bestuur maakt over de wijze van exploitatie van het zwembad. Tevens geeft het dagelijks bestuur op een aantal punten aan hoe zij denkt de aanbevelingen te gaan uitvoeren, onder andere in een nieuwe exploitatieovereenkomst. Hoewel het dagelijks bestuur niet expliciet op de afzonderlijke aanbevelingen ingaat, stelt de rekenkamer vast dat het dagelijks bestuur de aanbevelingen in hoofdlijnen onderschrijft. De rekenkamer zal met aandacht de wijze volgen, waarop het nieuwe stadsdeelbestuur de uitvoering van de aanbevelingen tot stand brengt.